Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
MANUELA CAMPOSA SÁNCHEZ-BORDONE,
predstavljeni 14. januarja 2021 [1]

Zadeva C-913/19

CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
proti
Gefion Insurance A/S

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Sąd Rejonowy w Białymstoku (občinsko sodišče v Białystoku, Poljska))

„Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah – Sodna pristojnost v civilnih in gospodarskih zadevah – Posebne pristojnosti – Zavarovanje civilne odgovornosti – Odstop terjatev – Pojem podružnice, predstavništva ali poslovne enote“

1. V postopku v glavni stvari je sporna mednarodna sodna pristojnost poljskega sodišča za reševanje spora med družbo, na katero je oškodovanec v prometni nesreči, ki se je zgodila na Poljskem, prenesel svoje pravice, in zavarovalnico s sedežem na Danskem, ki krije tveganja povzročitelja nesreče.

2. Poljsko sodišče v predlogu za sprejetje predhodne odločbe Sodišče prosi za razlago posebnih pravil o pristojnosti v zadevah v zvezi z zavarovanjem iz oddelka 3 poglavja II Uredbe (EU) št. 1215/2012 [2] v povezavi s členom 7(2) in (5) te uredbe. V skladu z zadnjenavedenima določbama so pristojna sodišča kraja, kjer je prišlo do škodnega dogodka (odstavek 2), in sodišča kraja, v katerem se nahaja podružnica, predstavništvo ali poslovna enota matičnega podjetja, ko gre za postopke, ki se proti temu podjetju začnejo zaradi dejavnosti, povezanih z njihovim delovanjem (točka 5).

3. Sodišče bo lahko v sodbi (s katero se bo povečal zbir sodb s področja zavarovalništva) [3] poleg tega preučilo razmerje med členom 7(5) Uredbe in Direktivo 2009/138/ES [4].

1 Jezik izvirnika: španščina.

2 Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1; v nadaljevanju: Uredba).

3 Med novejšimi glej sodbe z dne 27. februarja 2020, BALTA (C-803/18, EU:C:2020:123), z dne 31. januarja 2018, Hofsoe (C-106/17, EU:C:2018:50), in z dne 21. januarja 2016, SOVAG (C-521/14, EU:C:2016:41).

4 Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II) (UL 2009, L 335, str. 1; v nadaljevanju: Direktiva Solventnost II).

I. Pravni okvir

A. Uredba št. 1215/2012[5]

4. V uvodni izjavi 16 je navedeno:

„Poleg stalnega prebivališča toženca bi morala obstajati tudi alternativna podlaga pristojnosti, ki temelji na tesni povezavi med sodiščem in sporom, ali ki pripomore k pravilnemu delovanju pravosodja. Obstoj tesne povezave bi moral zagotoviti pravno varnost in preprečiti možnost, da bi bil toženec tožen pred sodiščem države članice, katerega pristojnosti razumno ni bilo mogoče predvideti […].“

5. Člen 4(1) določa:

„Ob upoštevanju določb te uredbe so osebe s stalnim prebivališčem v državi članici ne glede na njihovo državljanstvo tožene pred sodišči te države članice.“

6. Člen 5(1) določa:

„Osebe s stalnim prebivališčem v državi članici so lahko tožene pred sodišči druge države članice samo na podlagi pravil iz oddelkov 2 do 7 tega poglavja.“

7. Člen 7 določa:

„Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena v drugi državi članici:

[…]

2) v zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti pred sodišči v kraju, kjer je prišlo ali lahko pride do škodnega dogodka;

[…]

5) če gre za spor, ki izhaja iz poslovanja podružnice, agencije ali druge poslovne enote, pred sodišči v kraju, v katerem se nahaja ta podružnica, predstavništvo ali poslovna enota“.

8. Pravila za določanje sodne pristojnosti v zadevah v zvezi z zavarovanjem, ki so predmet oddelka 3 poglavja II, so določena v členih od 10 do 16.

9. Člen 10 določa:

„Brez poseganja v člen 6 in točko 5 člena 7 je pristojnost v zadevah v zvezi z zavarovanjem določena v tem oddelku.“

5 V skladu s členoma 1 in 2 Protokola št. 22 o stališču Danske, ki je priložen k Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, Danska ni sodelovala pri sprejetju Uredbe in ta zanjo ni zavezujoča in se zanjo ne uporablja; vendar je z dopisom z dne 20. decembra 2012 (UL 2013, L 79, str. 4) Komisijo uradno obvestila o svoji odločitvi, da bo izvajala vsebino Uredbe.

B. Direktiva 2009/138

10. Člen 145 („Pogoji za ustanovitev podružnice“) določa:

„1. Država članica zagotovi, da zavarovalnica, ki namerava ustanoviti podružnico na ozemlju druge države članice, uradno obvesti nadzorne organe svoje domače države članice.

Vsaka stalna prisotnost podjetja na ozemlju države članice se obravnava enako kot podružnica, čeprav ta prisotnost ni v obliki podružnice, temveč obsega le pisarno, ki jo vodi lastno osebje podjetja ali neodvisna oseba, ki ima stalno pooblastilo, da deluje za podjetje, kot bi delovalo zastopstvo.

[…]“.

11. Člen 151 („Nediskriminacija oseb, ki so vložile odškodninske zahtevke“) določa:

„Država članica gostiteljica od zavarovalnice za neživljenjsko zavarovanje zahteva, da zagotovi, da se osebe, ki so vložile odškodninske zahtevke v zvezi z dogodki, ki so se zgodili na njenem ozemlju, ne znajdejo v manj ugodnem položaju, in sicer zaradi tega, ker podjetje krije nevarnost, razen prevozniške odgovornosti, iz vrste 10 v delu A Priloge I v okviru opravljanja storitev in ne prek poslovalnice, ki je v tej državi.“

12. Člen 152 („Predstavnik“) določa:

„1. Za namene iz člena 151 država članica gostiteljica od zavarovalnice za neživljenjsko zavarovanje zahteva, da imenuje zastopnika, ki ima prebivališče ali poslovalnico na njenem ozemlju, ki bo zbiral vse potrebne informacije v zvezi z odškodninskimi zahtevki in ki bo imel zadostna pooblastila, da bo zastopal podjetje v odnosu do oseb, ki so utrpele škodo in ki bi lahko uveljavljale odškodninske zahtevke, vključno z izplačilom takšnih zahtevkov, ter da ga bo v zvezi s temi zahtevki zastopal ali ga po potrebi dal zastopati pred sodišči in organi te države članice.

[…]“.

II. Dejansko stanje in vprašanje za predhodno odločanje

13. CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (v nadaljevanju: CNP) je družba z omejeno odgovornostjo s sedežem na Poljskem.

14. Družba Gefion Insurance A/S (v nadaljevanju: Gefion) je zavarovalnica s sedežem na Danskem.

15. Družba Crawford Polska sp. z o.o. (v nadaljevanju: Crawford Polska) s sedežem na Poljskem je podjetje, ki ga je družba Gefion pooblastila [6] za „celovito obravnavo zahtevkov“ ter „zastopanje družbe Gefion v vseh postopkih […] pred sodišči in drugimi javnimi uradi“.

16. Drugo podjetje, Polins spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (v nadaljevanju: Polins) s sedežem v mestu Żychlin (Poljska), je prav tako zastopnik družbe Gefion na Poljskem [7].

17. 28. februarja 2018 je na Poljskem prišlo do prometne nesreče, v kateri sta trčili vozili oškodovane osebe in povzročitelja škode. Ta je imel tedaj z družbo Gefion sklenjeno pogodbo o zavarovanju avtomobilske odgovornosti.

6 Na podlagi pooblastila z dne 31. maja 2016, ki so ga pooblaščeni člani upravnega organa družbe Gefion izdali družbi Crawford Polska.

7 Deluje kot zavarovalni zastopnik na podlagi poljske ureditve za prenos Direktive (EU) 2016/97 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. januarja 2016 o distribuciji zavarovalnih produktov (prenovitev) (UL 2016, L 26, str. 19).

18. Oškodovanka je 1. marca 2018 med popravilom vozila z avtomobilsko delavnico sklenila odplačno pogodbo o najemu nadomestnega vozila.

19. Oškodovanka je v okviru poravnave računa za najem avtomobilski delavnici odstopila terjatev proti družbi Gefion. Po izteku obdobja najema je delavnica za storitev izdala račun z obračunanim DDV.

20. Družba CNP je 25. junija 2018 od avtomobilske delavnice na podlagi pogodbe o odstopu terjatve pridobila pravico, da od družbe Gefion zahteva plačilo zapadle terjatve iz naslova povračila stroškov za najem nadomestnega vozila.

21. Družba CNP je istega dne od družbe Gefion zahtevala plačilo zneska, navedenega na računu. To zahtevo je poslala na naslov družbe Polins.

22. Na podlagi naročila družbe Gefion je obravnavo zahtevka prevzela družba Crawford Polska. Ta je v imenu in za račun družbe Gefion račun deloma odobrila in priznala del zahtevanega zneska.

23. Družba Crawford Polska je v tozadevnem dokumentu omenila možnost, da se pri njej kot subjektu, ki ga je pooblastila zavarovalnica, vloži ugovor. Poučila je tudi o možnosti vložitve tožbe zoper družbo Gefion, in sicer bodisi v skladu s pravili o splošni pristojnosti bodisi pri pristojnem sodišču kraja stalnega prebivališča ali sedeža zavarovalca, zavarovanca ali upravičenca iz zavarovalne pogodbe.

24. Družba CNP je 20. avgusta 2018 zoper družbo Gefion vložila tožbo pri Sąd Rejonowy w Białymstoku (občinsko sodišče v Białystoku, Poljska). Za utemeljitev mednarodne pristojnosti sodišča se je sklicevala na podatek, ki ga je objavila družba Gefion, da je njen glavni predstavnik na Poljskem družba Polins. Predlagala je, naj se družbi Gefion pisanja vročajo na naslov družbe Polins.

25. Družba Gefion kot tožena stranka je predlagala, naj se tožba zaradi nepristojnosti poljskega sodišča zavrže. Navedla je, da je upoštevna določba o pristojnosti člen 5(1) Uredbe. Trdila je, da je družba CNP gospodarski subjekt, ki odkupuje terjatve iz naslova zavarovalnih pogodb, ter da zato nima statusa zavarovalca, zavarovanca ali upravičenca iz zavarovalne pogodbe in da posledično ne more začeti postopka pri sodišču države članice, ki ni država članica sedeža zavarovalnice.

26. Družba CNP je odgovorila, da je tožena stranka vpisana na seznam na Poljskem uradno priglašenih zavarovalnic iz držav članic EU/EFTA, ki jih nadzira Komisja Nadzoru Finansowego (komisija za nadzor nad finančnim trgom, Poljska), da na ozemlju Poljske prodaja zavarovalne police in da ni dopustno, da subjekt, na katerega preide terjatev oškodovanca, vračila stroškov za popravilo ne bi mogel uveljavljati pri sodišču kraja, v katerem je prišlo do škodnega dogodka in bilo izvedeno popravilo.

27. V teh okoliščinah je Sąd Rejonowy w Białymstoku (občinsko sodišče v Białystoku) Sodišču predložilo ta vprašanja za predhodno odločanje:

„1. Ali je treba člen 13(2) v povezavi s členom 10 [Uredbe št. 1215/2012] razlagati tako, da v sporu med podjetnikom, ki je od oškodovanca odkupil terjatev proti zavarovalnici iz naslova zavarovanja civilne odgovornosti, in to zavarovalnico ni izključeno ugotavljanje pristojnosti sodišča na podlagi člena 7, točka 2, ali člena 7, točka 5, te uredbe?

2. Če je treba na prvo vprašanje odgovoriti pritrdilno: ali je treba člen 7, točka 5, [Uredbe št. 1215/2012] razlagati tako, da je gospodarska družba, ki deluje na ozemlju države članice in ki obravnava odškodninske zahtevke v zvezi s premoženjsko škodo v okviru obveznega zavarovanja avtomobilske odgovornosti ter ki deluje v okviru pogodbe z zavarovalnico, ki ima sedež v drugi državi članici, podružnica, predstavništvo ali poslovna enota te zavarovalnice?

3. Če je treba na prvo vprašanje odgovoriti pritrdilno: ali je treba člen 7, točka 2, [Uredbe št. 1215/2012] razlagati tako, da pomeni samostojno podlago za pristojnost sodišča države članice, v kateri je prišlo do škodnega dogodka, pri katerem upnik, ki je od oškodovanca odkupil terjatev v okviru obveznega zavarovanja civilne odgovornosti, vloži tožbo zoper zavarovalnico, ki ima sedež v drugi državi članici?“

III. Postopek

28. Predlog za sprejetje predhodne odločbe je sodno tajništvo Sodišča prejelo 13. decembra 2019.

29. Pisna stališča so predložile družbi CNP in Gefion, vlada Republike Poljske in Evropska komisija. Presojeno je bilo, da obravnava ni potrebna.

IV. Analiza

30. Po navodilu Sodišča bom podal le mnenje o drugem vprašanju za predhodno odločanje. Predložitveno sodišče z njim prosi za razlago pojma „podružnica, predstavništvo ali druga poslovna enota“ iz člena 7(5) Uredbe v okoliščinah, kakršne so podane v tej zadevi.

31. Kot bom pojasnil spodaj, menim, da je odgovor na to vprašanje mogoče izpeljati iz sodne prakse, ki jo je v zvezi s to določbo od njene vključitve v Bruseljsko konvencijo iz leta 1968 [8] razvilo Sodišče.

32. Ker so predložitveno sodišče in nekatere od udeleženk tega postopka predhodnega odločanja bolj ali manj izrecno predlagali razširitev razprave na druge določbe s področja zavarovalništva (Direktiva Solventnost II), bom obravnaval tudi te.

A. Uvodni preudarki

33. Neposredni predhodnik člena 7(5) Uredbe je člen 5(5) Uredbe (ES) št. 44/2001 [9], predhodnik zadnjenavedene določbe pa člen 5(5) Bruseljske konvencije iz leta 1968. Besedilo določbe je ostalo enako.

34. Sodišče je te tri predpise razlagalo v sodbah, ki tvorijo ustaljeno sodno prakso [10], ki jo je treba pri oblikovanju odgovora v okviru tega postopka predhodnega odločanja seveda upoštevati. S tem se v skladu z uvodno izjavo 34 Uredbe zagotovi kontinuiteta pri razlagi tega pravnega akta in njegovih predhodnikov.

8 Bruseljska konvencija o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32; prečiščena različica v UL 1998, C 27, str. 1).

9 Uredba Sveta z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini: poglavje 19, zvezek 4, str. 42).

10 Izrek nekaterih sodb je jasno vezan na okoliščine danega primera: glej sodbi z dne 18. marca 1981, Blanckaert & Willems (139/80, EU:C:1981:70; v nadaljevanju: sodba Blanckaert & Willems), in z dne 9. decembra 1987, SAR Schotte (218/86, EU:C:1987:536; v nadaljevanju: sodba SAR Schotte). To ni bila ovira za razvoj splošnih meril, s katerimi se poudarja, po eni strani, razmerje med tujim in lokalnim subjektom in tem, kako to razmerje dojemajo tretji, ter, po drugi strani, bližino med sporom in sodiščem (glej točko 38 in naslednje teh sklepnih predlogov).

35. Člen 7(5) Uredbe je del oddelka 2 („Posebna pristojnost“) poglavja II Uredbe. Poleg tega se uporablja v sporih v zvezi z zavarovanjem ali, natančneje, v sporih, ki so zajeti v področju uporabe oddelka 3 („Pristojnost v zadevah v zvezi z zavarovanjem“) istega poglavja, če izpolnjujejo zahtevane pogoje.[11] Tako izhaja iz pridržka, določenega v členu 10 Uredbe[12].

36. Merila za razlago člena 7(5) Uredbe, ki jih bom pojasnil v nadaljevanju, se ne razlikujejo glede na to, ali je ena od strank sporu v primerjavi z drugo „šibkejša“: ta okoliščina ne vpliva na to, kako je treba razumeti ali uporabljati to določbo[13].

37. Moje mnenje bo zato enako tako v primeru, če bo Sodišče na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovorilo pritrdilno, kot v primeru, če bo presodilo v nasprotnem smislu in odločilo, da se za spor o glavni stvari uporabi oddelek 3 poglavja II Uredbe. V drugonavedenem primeru bo tožeča stranka pristojnost po členu 7(5) Uredbe lahko uveljavljala na podlagi napotitve iz člena 10 te uredbe.

B. Člen 7(5) Uredbe

1. Sodna praksa Sodišča

38. Člen 7(5) Uredbe določa pravilo o posebni pristojnosti, ki pomeni odstop od načela, da so v prvi vrsti mednarodno pristojna sodišča kraja stalnega prebivališča tožene stranke.

39. Ker gre za pravilo o posebni pristojnosti, ga je treba razlagati ozko in se ga ne sme razširiti na primere, ki niso izrecno določeni v Uredbi[14].

40. Razlaga te določbe mora biti poleg tega samostojna.[15]

41. Kot vsa pravila o posebni pristojnosti, določena v členu 7 Uredbe, tudi to iz odstavka 5 temelji na obstoju posebej tesne povezave med sporom in sodišči, katerim bi bil ta lahko predložen v razsojanje. Zaradi te bližine je dodelitev pristojnosti upravičena iz razlogov učinkovitega izvajanja sodne oblasti in procesne ekonomije[16].

42. Pri ugotavljanju, ali je spor, ki izhaja iz poslovanja podružnice, predstavništva ali druge poslovne enote podjetja s sedežem v državi članici, dovolj povezan z drugo državo[17], sta v skladu s sodno prakso Sodišča pomembna dva elementa: (a) prvi, ki ga bom imenoval „subjektivni element“ in ki se nanaša na zadevne subjekte, in (b) drugi, ki ga bom označil kot „objektivni element“ in ki se nanaša na dejavnost, ki je razlog za spor.

11 Ne izpolnjujejo jih spori, v katerih je tožeča stranka poklicni udeleženec tega sektorja: sodba z dne 31. januarja 2018, Hofsoe (C-106/17, EU:C:2018:50).

12 V členih 17(1) oziroma 20(1) Uredbe je uporaba člena 7(5) ohranjena tudi za spore o nekaterih potrošniških pogodbah oziroma individualnih pogodbah o zaposlitvi.

13 To je bilo s sodbo z dne 19. julija 2012, Mahamdia (C-154/11, EU:C:2012:491), potrjeno v zvezi s členom 18 Uredbe št. 44/2001 (postal člen 20 Uredbe).

14 Sodba z dne 5. julija 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-27/17, EU:C:2018:533; v nadaljevanju: flyLAL-Lithuanian Airlines, točki 26 in 62).

15 Sodba z dne 22. novembra 1978, Somafer (33/78, EU:C:1978:205; v nadaljevanju: sodba Somafer, točka 8).

16 Glej Jenardovo poročilo o Bruseljski konvenciji iz leta 1968 (UL 1979, C 59, str. 22) in uvodno izjavo 16 Uredbe. V njej so omenjene alternativne podlage pristojnosti, ki „temelji[jo] na tesni povezavi med sodiščem in sporom, ali ki pripomore[jo] k pravilnemu delovanju pravosodja“. V njej je poleg tega poudarjeno, da bi morala ta tesna povezava „zagotoviti pravno varnost in preprečiti […], da bi bil toženec tožen pred sodiščem države članice, katerega pristojnosti razumno ni bilo mogoče predvideti“.

17 To, v kateri je podružnica, predstavništvo ali poslovna enota.

43. Preverjanje, ali obstaja podružnica, predstavništvo ali druga poslovna enota (v smislu člena 7(5) Uredbe), je naloga, ki zahteva posebno presojo dejstev [18], ki je nujna tudi za ugotavljanje, ali je povezava med sporom in dejavnostmi podružnice, predstavništva ali poslovne enote dovolj tesna.

44. To ugotavljanje dejstev, ker se nanaša na presojo konkretnega posamičnega primera, ni naloga Sodišča, temveč nacionalnega sodišča.

a) Subjektivni element

45. Pojmi „podružnica“, „predstavništvo“ in „druga poslovna enota“ [19] predpostavljajo obstoj centra poslovnih dejavnosti oziroma „enotnega ukrepanja“, ki se dolgoročno odraža navzven kot trajna izpostava matične družbe. [20]

46. Ta center poslovnih dejavnosti mora imeti upravo in biti materialno opremljen za poslovanje s tretjimi osebami, tako da se tem, „čeprav vedo, da bo po potrebi morda vzpostavljeno pravno razmerje z matično družbo s sedežem v tujini, ni treba neposredno obračati nanjo“ [21].

47. Pri delovanju subjekta, ki deluje kot „podružnica“, „predstavništvo“ ali „druga poslovna enota“ matične družbe, je mogoče razlikovati med notranjo in zunanjo razsežnostjo.

48. Sodišče, ki priznava upoštevnost obeh razsežnosti [22], posebej poudarja pomen videza, ki ga s svojim ravnanjem ustvarjata subjekta, kot dejavnika, ki je lahko odločilen za obstoj tesne povezave med poznejšimi spori in sodiščem, ki jih obravnava [23].

49. V skladu s tem merilom in v zvezi z razlago člena 7(5) Uredbe:

– se za podružnico, predstavništvo ali poslovno enoto ne šteje „neodvisni trgovski zastopnik (posrednik), ki […] lahko svobodno organizira bistveni del svoje dejavnost in določi delovni čas, ki ga bo posvetil podjetju, katerega zastopanje prevzame in katero mu ne more preprečiti, da obenem zastopa več podjetij iz istega sektorja, ki si medsebojno konkurirajo, […] in ki poleg tega naročila zgolj posreduje matični enoti, ne da bi bil udeležen pri njihovi obravnavi ali izvedbi.“ [24]

– Se pa ta določba uporabi za podjetje s sedežem v državi članici, ki „v drugi državi sicer nima odvisne podružnice, predstavništva ali poslovne enote, vendar v tej državi svoje dejavnosti izvaja prek neodvisne družbe z istim imenom in isto upravo, ki se v njegovem imenu pogaja o poslih in jih sklepa ter katero uporablja, kot bi šlo za njegovo izpostavo“ [25].

18 Na to je opozoril generalni pravobranilec Bobek v sklepnih predlogih v zadevi flyLAL-Lithuanian Airlines (C-27/17, EU:C:2018:136, točka 134).

19 Sodišče v okviru člena 7(5) Uredbe ne razlikuje med temi tremi pojmi: sodba z dne 6. oktobra 1976, De Bloos (14/76, EU:C:1976:134, točka 21).

20 Sodbe Somafer (točki 11 in 12), Blanckaert & Willems (točka 11) in flyLAL-Lithuanian Airlines (točka 59) ter sklep z dne 19. novembra 2019, INA in drugi (C-200/19, neobjavljen, EU:C:2019:985, točka 35).

21 Sodbi Somafer (točka 12) in SAR Schotte (točka 10) ter sodba z dne 6. aprila 1995, Lloyd's Register of Shipping (C-439/93, EU:C:1995:104, točka 18).

22 Sodba SAR Schotte, točka 16: „tesne povezave med sporom in sodiščem, ki mora o njem odločati, se ne presoja le glede na pravna razmerja med pravnima osebama s sedežema v različnih državah pogodbenicah, ampak tudi glede na to, kako se ti podjetji vedeta v poslovnem življenju in se predstavljata tretjim osebam v poslovnih odnosih.“

23 Sodba z dne 6. aprila 1995, Lloyd's Register of Shipping (C-439/93, EU:C:1995:104, točka 19): „podružnice, predstavništva ali druge poslovne enote so subjekti, ki so v pogodbenih pogajanjih lahko glavni ali celo izključni sogovorniki tretjih.“

24 Sodba Blanckaert & Willems, točki 12 in 13.

25 Sodba SAR Schotte, točka 17. Menim, da med to sodbo in sodbo Blanckaert & Willems ni protislovja, ampak da gre za dve konkretni uporabi istega pravila. V zadevi, o kateri je bilo odločeno z drugonavedeno sodbo, trgovski zastopnik v notranji razsežnosti ni bil v razmerju odvisnosti od drugega podjetja in takšen videz prav tako ni bil – drugače kot v zadevi SAR Schotte – ustvarjen v zunanji razsežnosti.

b) Objektivni element

50. V okviru člena 7(5) uredbe se mora spor nanašati na pravna ravnanja v zvezi z upravljanjem podružnice, predstavništva ali druge poslovne enote matičnega podjetja oziroma obveznosti, ki so jih te prevzele v njegovem imenu. [26]

51. Po mnenju Sodišča je to podano, če je spor posledica delovanja podružnice, predstavništva ali poslovne enote. Nasprotno pa je uporaba člena 7(5) Uredbe izključena, če ni elementov, na podlagi katerih bi bilo mogoče dokazati vpletenost teh subjektov v pravno razmerje med strankama spora v glavni stvari. [27]

52. Sodišče je posebej dodalo, da spor s področja nepogodbene odgovornosti [28] lahko izhaja iz poslovanja podružnice, če ta „dejansko sodeluje pri nekaterih dejanjih, ki sestavljajo civilni delikt“ [29].

2. Uporaba te sodne prakse za obravnavani spor

a) Subjekt, upošteven za namene člena 7(5) Uredbe

53. Iz spisa je razvidno, da družbo Gefion na Poljskem zastopata dve družbi: Polins in Crawford Polska.

54. Po mnenju predložitvenega sodišča zaradi te okoliščine nastanejo težave pri opredelitvi subjekta, ki je odgovoren za obravnavo odškodninskih zahtevkov in nastopanje v sodnem postopku, začetem proti zavarovalnici [30].

55. Čeprav gre za upravičene pomisleke, jih ni mogoče preučiti v okviru teh sklepnih predlogov, ker morajo biti omejeni na razlago člena 7(5) Uredbe [31].

56. Je pa treba z gotovostjo dognati, kateri od teh družb, ki na Poljskem zastopata zavarovalnico, je mogoče pripisati dejavnost, v okviru katere je nastal spor. Preverjanje dejavnikov, na podlagi katerih se subjekt opredeli kot podružnica, predstavništvo ali druga poslovna enota iz člena 7(5) Uredbe, je treba opraviti glede na to družbo.

57. Predložitveni sklep v zvezi s tem ni tako jasen, kot bi bilo zaželeno. Vendar se nagibam k mnenju, da je to podjetje družba Crawford Polska. Tako bi bilo mogoče sklepati na podlagi predložitvenega sklepa, v katerem je poleg tega navedeno, da je vzrok za spor obravnava odškodninskega zahtevka, ki jo izvaja ravno družba Crawford Polska. [32]

26 Sodba Somafer (točki 11 in 13), sodba z dne 19. julija 2012, Mahamdia (C-154/11, EU:C:2012:491, točka 48), in sodba flyLAL-Lithuanian Airlines (točka 59) ali sklep z dne 19. novembra 2019, INA in drugi (C-200/19, neobjavljen, EU:C:2019:985, točka 35).

27 Sodba z dne 11. aprila 2019, Ryanair (C-464/18, EU:C:2019:311, točki 34 in 35).

28 To, ali je treba tožbo, ki jo je družba CNP vložila zoper družbo Gefion, opredeliti kot „deliktno“ v smislu terminologije Uredbe, ni predmet razprave.

29 Sodba flyLAL-Lithuanian Airlines, točka 63.

30 Točka 24 predložitvenega sklepa. Sąd Rejonowy w Białymstoku (občinsko sodišče v Białystoku) kot dokaz za obstoj teh težav navaja vprašanje za predhodno odločanje, predloženo v drugem postopku, ki je bil prav tako začet zoper družbo Gefion, na podlagi katerega je bila sprejeta sodba z dne 27. februarja 2020, Corporis (C-25/19, EU:C:2020:126; v nadaljevanju: sodba Corporis).

31 Priznam, da bi takšna razdelitev zavarovalniških dejavnosti, kakršno je, kot se zdi, privzela družba Gefion, lahko vplivala na uporabo določbe: na primer zato, ker je zaradi tega moteno dojemanje javnosti o tem, katero lokalno podjetje je izpostava matičnega podjetja. Vendar je treba člen 7(5) Uredbe razlagati ozko; že s samo dikcijo te določbe so elementi, od katerih je odvisna njegova uporaba, omejeni na te, ki se nanašajo na konkretni spor. Z drugimi besedami: za namene uporabe in v skladu s smislom obstoja te določbe (obstoj tesne povezave med sporom in sodiščem) ni upoštevna katera koli prisotnost tožene stranke v državi članici, ampak le dejavnost subjekta, ki sodeluje pri dejavnosti, v okviru katere je nastal spor.

32 Komisija, ki izhaja iz iste predpostavke, meni, da se vprašanje predložitvenega sodišča nanaša na ta subjekt. Po mojem mnenju je to verjetno, zlasti glede na točki 26 in 28.

58. S pridržkom preveritve, ki jo bo moralo nazadnje opraviti predložitveno sodišče, bom torej izhajal iz tega, da je subjekt, ki je upošteven v okviru člena 7(5) Uredbe, družba Crawford Polska.

b) Opredelitev družbe Crawford Polska in presoja njenega ravnanja

59. Za odgovor na drugo vprašanje za predhodno odločanje je treba razjasniti, na eni strani, ali družba Crawford Polska izpolnjuje pogoje za to, da se jo šteje za podružnico, predstavništvo ali drugo poslovno enoto v smislu člena 7(5) Uredbe, na drugi strani pa, v kolikšni stopnji je bila dejavno udeležena v dejstvih, ki so podlaga za spor o glavni stvari.

60. Za oba vidika je značilna vezanost na dejstva, ki jih zaradi seznanjenosti z dejanskim stanjem lahko ustrezno preveri le predložitveno sodišče. Zato bom navedel le nekaj pojasnil.

61. Prvo se nanaša na trditev družbe Gefion, da družbe Crawford Polska ni mogoče šteti za podružnico, predstavništvo ali drugo poslovno enoto, ker gre za neodvisen subjekt, ki se ukvarja z obravnavo odškodninskih zahtevkov za račun več zavarovalnic in drugih subjektov [33].

62. Menim, da nobeden od teh dveh dejavnikov (neodvisnost in neizključnost) ne povzroči neuporabe člena 7(5) Uredbe, če se zaradi skupnega učinkovanja drugih elementov ustvarja videz, značilen za namene te določbe, in če je sekundarni subjekt poleg tega materialno opremljen za poslovanje s tretjimi.

63. Ob upoštevanju spodaj podanih podatkov v zvezi s statusom in dejavnostjo družbe Crawford Polska se zato strinjam s presojo predložitvenega sodišča in Komisije [34]:

– organizirana je kot družba z omejeno odgovornostjo, zaradi česar ima v skladu s poljsko zakonodajo upravni odbor (in ima torej vodstvo);

– zastopa interese družbe Gefion na Poljskem in v svojih dopisih poudarja, da deluje v imenu družbe Gefion, katere pooblaščenka je;

– na podlagi pooblastil, danih leta 2016, ima neomejeno pooblastilo, da s pravnimi učinki za zavarovalnico obravnava odškodninske zahtevke, tako da se tretjim osebam v zvezi z zadevami, povezanimi s to dejavnostjo, ni treba obračati neposredno na družbo Gefion.

64. Poleg tega je mogoče logično predpostaviti, da ima družba Crawford Polska materialno opremo, ki je potrebna za opravljanje teh dejavnosti. Ta element je nujen za to, da se jo opredeli kot „center poslovnih dejavnosti, ki se dolgoročno odraža navzven kot trajna izpostava matične družbe“ v smislu člena 7(5) Uredbe. Predložitveno sodišče bo moralo v zvezi s tem oblikovati lastno stališče in po potrebi pridobiti upoštevne informacije v skladu z nacionalnim pravnim redom.

65. Moja druga ugotovitev se nanaša na udeležbo družbe Crawford Polska pri dejavnosti, zaradi katere je nastal spor, in sicer pri obravnavi odškodninskega zahtevka ter odločitvi, da se v zvezi z njim prizna le del zahtevanega zneska.

33 Stališče družbe Gefion, točki 20 in 21. V tem okviru je družba Gefion podala lastna preudarjanja v zvezi s členom 152 Direktive Solventnost II in pri tem namignila, da v skladu s to določbo poslovna enota s takšnimi značilnostmi nikoli ni podružnica, predstavništvo ali poslovna enota iz člena 7(5) Uredbe. To vprašanje bom obravnaval spodaj.

34 Predložitveni sklep, točka 26, in stališče Komisije, točke 56, 58 in 60. V istem kontekstu predložitveno sodišče in Komisija omenjata člen 145 Direktive Solventnost II, ki ga bom prav tako obravnaval spodaj.

66. V skladu z opisom dejanskega stanja, ki ga je podalo predložitveno sodišče, je to odločitev, ki je bila ključna za nastanek spora, sprejela družba Crawford Polska (in ne družba Gefion) [35]. Če bi se ta okoliščina potrdila, bi bilo treba ugotoviti, da družba Crawford Polska ni le posrednica, ki zgolj pošilja naprej informacije, ampak da je dejavno prispevala k nastanku pravnega položaja, zaradi katerega je prišlo do spora.

67. V istem smislu bi družba Crawford Polska izpolnjevala pogoje za obstoj mednarodne pristojnosti sodišč države, v kateri ima sedež, za odločanje o tožbi zavarovanca (ali njegovih pravnih naslednikov) proti družbi Gefion.

68. Navedeno pomeni zadostno podlago za oblikovanje odgovora na drugo vprašanje za predhodno odločanje, kakor je bilo formulirano. Dodatni preudarki o pomenu Direktive Solventnost II ne bi bili potrebni; obravnaval jo bom zgolj zaradi izčrpnosti in za to, da udeleženke postopka predhodnega odločanja, ki so predložile pisna stališča, ne bi ostale brez odgovora.

C. Pomen Direktive Solventnost II za razlago člena 7(5) Uredbe

69. Predložitveno sodišče (obrobno), družba Gefión in Komisija člena 145 in 152 Direktive Solventnost II omenjajo kot določbi, ki bi bili lahko upoštevni za rešitev spora.

70. Družba Gefión in Komisija v svojih stališčih opozarjata na povezavo med tema določbama in členom 7(5) Uredbe. Natančneje:

– Zdi se, da iz trditev Komisije izhaja [36], da je po njenem mnenju v primeru, če zavarovalnica svojo gospodarsko dejavnost v drugi državi opravlja prek „stalne prisotnosti“ v smislu člena 145 Direktive Solventnost II [37], mogoče izhajati iz obstoja podružnice, predstavništva ali poslovne enote v smislu člena 7(5) Uredbe [38].

– Družba Gefion trdi, da se zaradi imenovanja predstavnika na podlagi člena 152 Direktive Solventnost II ne odpre možnost, da je zavarovalnica tožena v skladu s členom 7(5) Uredbe. Navaja, da je že v samem členu 152(3) izključena opredelitev predstavnika kot „podružnice“ v smislu člena 145 Direktive Solventnost II [39].

71. Iz navedb predložitvenega sodišča pa je mogoče razbrati, da je po njegovem mnenju na podlagi označitve subjekta za namene Direktive Solventnost II mogoče sklepati, da je treba „družbo Crawford Polska […] šte[ti] za ‚poslovno enoto‘ tožene [družbe Gefion] v smislu člena 7, točka 5, Uredbe“ [40].

72. V nadaljevanju bom preučil te trditve, vendar opozarjam, da sem se o razlagi člena 7(5) Uredbe, ki mora biti glede na njegovo sistematiko in cilje avtonomna, že opredelil.

35 Točka 5 predložitvenega sklepa.

36 Zapisal sem, da se „zdi, da izhaja“, ker Komisija dejansko ni izrecno zatrjevala samodejne korelacije med tema pojmoma.

37 V skladu z njim mora zavarovalnica nadzorne organe svoje domače države članice uradno obvestiti, da namerava ustanoviti podružnico na ozemlju druge države članice, in jim sporočiti določene podatke. V skladu z odstavkom 1 tega člena se „[v]saka stalna prisotnost podjetja na ozemlju države članice […] obravnava enako kot podružnica, čeprav ta prisotnost ni v obliki podružnice, temveč obsega le pisarno, ki jo vodi lastno osebje podjetja ali neodvisna oseba, ki ima stalno pooblastilo, da deluje za podjetje, kot bi delovalo zastopstvo“.

38 Točka 61 stališča Komisije.

39 Stališče družbe Gefion, točka 21. Družba Gefion trdi, da svojo dejavnost na Poljskem opravlja v okviru uresničevanja svobode opravljanja storitev, pri čemer so izpolnjeni pogoji iz Direktive Solventnost II, danski ali poljski nadzorni organi pa niso izrazili pomislekov. Dodaja, da je že na podlagi tega argumenta mogoče zavrniti uporabo člena 7(5) Uredbe.

40 Točka 28 predložitvenega sklepa, *in fine*.

1. „Stalna prisotnost“ in „predstavnik“ v Direktivi Solventnost II

73. V skladu z Direktivo Solventnost II je to, da želi podjetje s sedežem v državi članici zavarovalniško dejavnost opravljati v drugi državi članici, predmet določenega nadzora[41], ki se razlikuje glede na pravni okvir, ki ga to podjetje izbere.

74. Zavarovalnica, ki namerava razširiti svojo dejavnost iz naslova *svobode ustanavljanja*, mora nadzorne organe matične države članice uradno obvestiti, da namerava na ozemlju druge države članice ustanoviti podružnico, in jim zagotoviti podatke, zahtevane v členu 145 Direktive.[42]

75. Na tej podlagi nadzorni organi matične države članice analizirajo izvedljivost predlagane ustanovitve podružnice. Če je ocena pozitivna, pošljejo obvestila, opisana v členu 146(1) Direktive[43]. Zavarovalnica lahko nato začne opravljati čezmejno dejavnost v državi gostiteljici prek podružnice ali podobne stalne prisotnosti.

76. Če namerava zavarovalnica svojo dejavnost zunaj matične države opravljati iz naslova *svobode opravljanja storitev*, mora o svoji nameri prav tako uradno obvestiti nadzorne organe te države.[44]

77. V posebnem okviru zavarovanja avtomobilske odgovornosti za škodo, povzročeno tretjim osebam, se v skladu z Direktivo poleg tega zahteva, da zavarovalnica imenuje „zastopnika, ki ima prebivališče ali poslovalnico na […] ozemlju [države članice gostiteljice], ki bo zbiral vse potrebne informacije v zvezi z odškodninskimi zahtevki in ki bo imel zadostna pooblastila, da bo zastopal podjetje v odnosu do oseb, ki so utrpele škodo in ki bi lahko uveljavljale odškodninske zahtevke, vključno z izplačilom takšnih zahtevkov, ter da ga bo v zvezi s temi zahtevki zastopal ali ga po potrebi dal zastopati pred sodišči in organi te države članice“ (člen 152).

78. Tako se osebe, ki uveljavljajo zahtevek zaradi dogodkov, do katerih je prišlo na ozemlju države članice gostiteljice in so povezani z avtomobilsko odgovornostjo za škodo, povzročeno tretjim osebam, zaradi pravnega okvira, ki ga izbere zavarovalnica, ne smejo znajti v manj ugodnem položaju.

79. V tem konkretnem okviru torej ni pomembno, ali zavarovalnica dejavnost izvaja iz naslova opravljanja storitev ali prek poslovalnice (podružnica ali podobna stalna prisotnost) v državi članici gostiteljici, v kateri je prišlo do škodnega dogodka[45].

80. V Direktivi Solventnost II „stalna prisotnost“ ni opisana zelo natančno in tudi pravna ureditev predstavnika zavarovalnice ni podrobno opredeljena[46]; določeno je le, da mora imeti zadostna pooblastila, da zastopa podjetje v odnosu do tretjih oseb, ki so oškodovane in ki nanj naslovijo odškodninske zahtevke, ali pred sodišči in drugimi organi v zvezi s temi odškodninskimi zahtevki.

41 V skladu z enajsto uvodno izjavo Direktive Solventnost II se z njo želi doseči „taka uskladitev, ki je potrebna in zadostna za dosego medsebojnega priznavanja dovoljenj in nadzornih sistemov“, tako da bo enotno dovoljenje veljavno po vsej Skupnosti, nadzor nad podjetjem pa izvajala matična država članica.

42 Ti podatki med drugim vključujejo vrsto predvidenih poslov, strukturno organizacijo podružnice in ime osebe, ki ima zadostna pooblastila, da zavarovalnico zavezuje v odnosu do tretjih oseb.

43 Nadzornim organom države gostiteljice in samemu podjetju. Potrdijo tudi, da ima podjetje zahtevani solventnostni kapital in zahtevani minimalni kapital.

44 Člen 148(1) Direktive Solventnost II določa, da morajo nadzorni organi domače države članice v tem primeru državi članici, na ozemlju katere namerava podjetje opravljati posle, sporočiti določene podatke.

45 Člen 151 Direktive Solventnost II. Glej sodbo Corporis, točka 35.

46 V enakem smislu sodba Corporis, točka 37: „ta določba [člen 152(1), prvi pododstavek, Direktive Solventnost II] ne določa natančnega obsega pooblastil, ki so za to dodeljena predstavniku zavarovalnice“.

81. Vendar je iz te direktive posredno, prek členov 145 (glede stalne prisotnosti) in 152 (glede predstavnika), mogoče razbrati nekatere elemente, iz katerih je razviden njen očrt:

– Ni nujno, da je stalna prisotnost organizirana v obliki podružnice. Lahko se jo obravnava kot tako, če obsega pisarno, ki jo vodi lastno osebje glavnega podjetja ali neodvisna oseba, ki ima stalno pooblastilo, da deluje za račun podjetja, kot bi delovalo zastopstvo. V obeh primerih mora imeti pooblastilo, da zavarovalnico zavezuje v razmerju do tretjih oseb.

– Predstavnika zaradi njegovih funkcij ni mogoče brez nadaljnjega obravnavati kot podružnico: v skladu s členom 152(3) Direktive Solventnost II „[i]menovanje zastopnika samo po sebi ne pomeni odprtja podružnice za namene člena 145“ [47].

82. Poleg teh elementov je treba upoštevati še te, ki jih je Sodišče v sodni praksi oblikovalo v okviru postopkov predhodnega odločanja. V nadaljevanju jih bom podrobneje obravnaval, saj sem na njihovi podlagi izoblikoval svoje mnenje o različnosti med zgoraj omenjenima pojmoma in temi iz člena 7(5) Uredbe.

2. Razmerje podružnice ali podobne stalne prisotnosti ter predstavnika s členom 7(5) Uredbe

a) „Stalna prisotnost“ kot „podružnica, predstavništvo ali druga poslovna enota“

83. Za namene člena 7(5) Uredbe pomeni podružnica, predstavništvo ali druga poslovna enota center poslovnih dejavnosti, ki ima svojo upravo in je materialno opremljen za poslovanje s tretjimi osebami, pri čemer ustvarja zaveze za matično podjetje, ter se dolgoročno odraža navzven kot njegova trajna izpostava.

84. Dokaz izpolnjevanja teh pogojev je lahko preprostejši, če zavarovalnica pri razširitvi svoje dejavnosti na ozemlja držav članic, ki niso njena matična država članica, deluje – po izvedbi ustreznih postopkov – na podlagi svobode ustanavljanja in ustanovi podružnico ali podobno stalno prisotnost v smislu člena 145 Direktive Solventnost II.

85. Če je v dejanjih, zaradi katerih je nastal spor proti zavarovalnici s sedežem v eni državi članici, v njenem imenu in za njen račun nastopala *podružnica* s sedežem v drugi državi, ki izpolnjuje pogoje iz člena 145 Direktive Solventnost II, je praviloma in dejansko podana tudi „podružnica“, „predstavništvo“ ali „poslovna enota“ v smislu člena 7(5) Uredbe [48].

86. Glede na vsebino člena 145 Direktive Solventnost II bi bilo enako tudi v primeru, če bi se zavarovalnica odločila, da bo svobodo ustanavljanja uresničevala v obliki *stalne prisotnosti*, ki ima značilnosti, zaradi katerih je izenačena s podružnico [49].

47 V skladu s členom 152(2) „[d]ržava članica gostiteljica od predstavnika ne more zahtevati, da v imenu zavarovalnice […], ki ga je imenovala, opravlja dejavnosti, razen tistih, ki so opredeljene v odstavku 1“.

48 V tej zadevi se ni postavilo vprašanje o tem, ali je brez nadaljnjega mogoče predpostaviti enakovrednost pojmov „podružnica“ iz člena 7(5) Uredbe oziroma Direktive Solventnost II. Čeprav se na prvi pogled zdi, da bi moral biti odgovor na to vprašanje pritrdilen, pa moram opozoriti, da se v tej direktivi uporabljajo različni pomeni podružnice: eden, splošni, je določen v odstavku 11 člena 13, naslovljenega „Opredelitve pojmov“, drugi, poseben, za namene poglavja IX naslova I v členu 162(2), in spet tretji za namene naslova IV v členu 268(1)(b). Analiza tega, ali vsi ti pomeni po definiciji izpolnjujejo zahteve iz Uredbe, presega predmet teh sklepnih predlogov.

49 Izenačitev podružnice in stalne prisotnosti je bila prvič ugotovljena v sodbi z dne 4. decembra 1986, Komisija/Nemčija (205/84, EU:C:1986:463). Pozneje jo je potrdil zakonodajalec, in sicer s členom 3 Direktive Sveta 88/357/EGS z dne 22. junija 1988, Druga Direktiva o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o neposrednem zavarovanju razen življenjskega zavarovanja, ki opredeljuje določbe za učinkovito uresničevanje svobode opravljanja storitev in o spremembah Direktive 73/239/EGS (UL, posebna izdaja v slovenščini: poglavje 6, zvezek 1, str. 198).

87. Če stalna prisotnost obsega „le pisarno, ki jo vodi lastno osebje podjetja ali neodvisna oseba, ki ima stalno pooblastilo, da deluje za podjetje, kot bi delovalo zastopstvo“ (člen 145(1) Direktive Solventnost II), ni težko izpeljati sklepa, da obenem izpolnjuje pogoj iz člena 7(5) Uredbe:

– Sodišče v sodni praksi v zvezi s „stalno prisotnostjo“ v okviru svobode ustanavljanja, ki je priznana s členom 43 PDEU, zahteva, da jo mora biti mogoče ugotoviti „na podlagi objektivnih in preverljivih elementov, ki se nanašajo predvsem na stopnjo fizičnega obstoja v smislu prostorov, osebja in opreme“ [50].

– S členom 145(2) Direktive Solventnost II se zahteva, da zavarovalnica, ki namerava na ozemlju druge države članice ustanoviti enoto, nadzornim organom domače države članice sporoči ime osebe, ki je v okviru podružnice ali stalne prisotnosti pooblaščena, da zavarovalnico zavezuje v odnosu do tretjih oseb.

88. Odprto ostaja vprašanje, ali je treba za to, da bi se stalna prisotnost lahko štela za „podružnico“ v smislu Direktive Solventnost II, dokazati še druge okoliščine: zlasti to, ali jo mora voditi in nadzorovati zavarovalnica in ali mora biti pri opravljanju svoje dejavnosti izključno ali pretežno vezana na zavarovalnico [51].

89. Menim, da za okvir, ki je upošteven v tej zadevi, rešitev tega vprašanja ni potrebna: za uporabo člena 7(5) Uredbe ta elementa nista odločilna.

90. Sta pa nedvomno odločilna elementa, da ima stalna prisotnost, ki je izenačena s podružnico, sredstva (vodstvo, prostore, osebje, opremo) za delovanje in da je bila vpletena v pravno razmerje, iz katerega izhaja spor, kakor sta bila opisana v zgoraj povzeti sodni praksi Sodišča. [52]

91. V tej sodni praksi je poudarjeno, kot sem opozoril, da se tesne povezave med sporom in sodiščem, kateremu je predložen v odločanje, ne presoja le glede na pravna razmerja med subjekti s sedeži v različnih državah članicah, ampak tudi glede na to, kako se ta podjetja vedejo v poslovnem življenju in se predstavljajo tretjim osebam v poslovnih odnosih.

92. Ugotovitev, ali je med sporom in sodiščem, kateremu je predložen v odločanje, tesna povezava, bo torej mogoča na podlagi skupnega upoštevanja teh dejavnikov v konkretnem primeru (in ne na podlagi intenzivnosti nadzora, ki ga zavarovalnica izvaja nad subjekti s sedežem v državi gostiteljici, ali stopnje njihove izključne vezanosti na zavarovalnico).

b) „Predstavnik“ iz členov 151 in 152 Direktive Solventnost II

93. Če zavarovalnica svojo poslovno dejavnost v drugo državo članico razširi v okviru uresničevanja svobode opravljanja storitev, se lahko zgodi [53], da ni materialnih znakov, na podlagi katerih bi bilo mogoče ugotoviti obstoj podružnice, predstavništva ali druge poslovne enote v smislu člena 7(5) Uredbe.

50 Sodba z dne 26. oktobra 2010, Schmelz (C-97/09, EU:C:2010:632, točka 38).

51 Komisija v Razlagalnem sporočilu o svobodi opravljanja storitev in splošnem interesu na področju zavarovalništva (UL 2000, C 43, str. od 5 do 9) navaja, da morata biti podana oba elementa.

52 Točke od 38 do 52 teh sklepnih predlogov.

53 Glede na to, da uresničevanje te svobode ne izključuje določene stalne infrastrukture ponudnika v namembni državi (sodba z dne 30. novembra 1995, Gebhard, C-55/94, EU:C:1995:411), po mojem mnenju ni izključeno, da v zvezi z določenim gospodarskim subjektom nastane videz, ki se zahteva za uporabo te določbe. V tem primeru bi tretja oseba tožbo proti zavarovalnici v sporih zaradi dejavnosti, povezanih z uporabo te infrastrukture, lahko vložila pri sodiščih kraja, v katerem se nahaja ta infrastruktura.

94. Na posebnem področju zavarovanja avtomobilske odgovornosti za škodo, povzročeno tretjim osebam, je malo verjetno, da bi bil predstavnik, ki ga mora v državi gostiteljici imenovati zavarovalnica, lahko vzrok spora, „ki izhaja iz poslovanja podružnice, agencije ali druge poslovne enote," v smislu člena 7(5) Uredbe, če se pri delovanju omejuje na naloge, naštete v členu 152 Direktive Solventnost II.

95. Na podlagi člena 152(4) Direktive Solventnost II lahko države članice [54] za izvajanje funkcij obravnave odškodninskih zahtevkov iz tega člena in funkcij, urejenih s členom 21 Direktive 2009/103/ES [55], zadolžijo enega samega predstavnika. S tem je implicitno priznano ujemanje med nalogami enega in drugega predstavnika, kar je potrdilo tudi Sodišče [56].

96. Izenačitev teh dveh vrst predstavnikov pomeni, da so naloge tega iz člena 152 Direktive Solventnost II praviloma omejene na prejemanje in posredovanje informacij za obravnavo odškodninskega zahtevka in na izplačilo odškodnine, ki jo odobri zavarovalnica [57]. Razen tega je njegova vloga v teh postopkih popolnoma pasivna.

97. Sodišče je v zvezi s pooblaščencem iz člena 4 Direktive 2000/26 (ki ustreza členu 21 Direktive 2009/103) presodilo, da so njegove naloge omejene le na posredovanje: ponudbo odškodnine poda samo zavarovalnica [58].

98. Taka zamejitev nalog se ujema s členom 21(6) Direktive 2009/103, v skladu s katerim se pooblaščenec za obravnavo odškodninskih zahtevkov „ne šteje […] za poslovno enoto v smislu Uredbe (ES) št. 44/2001".

99. Naj spomnim, da imenovanje predstavnika iz člena 152 Direktive Solventnost II, ki se zahteva „za namene iz člena 151", izhaja iz obveznosti države članice gostiteljice, da zagotovi, da zavarovalnice osebe, ki vložijo odškodninske zahtevke, obravnavajo enako. Te se zaradi okoliščine, da ta zavarovalnica krije nevarnost v okviru opravljanja storitev in ne prek poslovalnice, ne smejo znajti v manj ugodnem položaju.

100. Vendar enako obravnavanje samo po sebi ne zahteva, da se člen 7(5) Uredbe razlaga tako, da je zavarovalnico mogoče tožiti v državi članici, v kateri ni ustanovila enote, že zgolj zato, ker ima v njej predstavnika za obravnavo odškodninskih zahtevkov.

101. Tako *in abstracto* ni zadostne podlage za to, da bi se uporaba člena 7(5) Uredbe razširila na predstavnika, imenovanega v skladu s členom 152 Direktive Solventnost II, ki v okviru dogajanja, povezanega z zavarovanjem avtomobilske odgovornosti za škodo, povzročeno tretjim osebam, opravlja zgolj funkcije iz zadnjenavedene določbe.

102. Za to, da bi se člen 7(5) Uredbe uporabil v primeru, v katerem ima zavarovalnica le predstavnika, ki v državi gostiteljici opravlja funkcije iz člena 152 Direktive Solventnost II, morajo obstajati drugi razlogi, na podlagi katerih je mogoča utemeljitev mednarodne sodne pristojnosti sodišč, ki niso sodišča kraja stalnega prebivališča toženca [59].

54 Če ga ni imenovala zavarovalnica.

55 Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil in o izvajanju obveznosti zavarovanja takšne odgovornosti (UL 2009, L 263, str. 11). V členu 152 Direktive Solventnost II je še vedno omenjen člen 4 Direktive 2000/26/ES, ki je zdaj – z izjemo odstavka 7 – povzet v členu 21 Direktive 2009/103.

56 V zvezi s pooblaščencem iz člena 21 Direktive 2009/103 (takrat člen 4 Direktive 2000/26) glej sodbi z dne 10. oktobra 2013, Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, točki 21 in 23), in z dne 15. decembra 2016, Vieira de Azevedo in drugi (C-558/15, EU:C:2016:957, točka 33), v zvezi s predstavnikom iz člena 152 Direktive Solventnost II pa sodbo Corporis.

57 Kar vključuje pooblastilo za sprejem začetnega procesnega akta proti zavarovalnici s sedežem v drugi državi članici, s katerim se zahteva odškodnina za prometno nesrečo; to je bilo predmet obravnave v sodbi Corporis.

58 Sodba z dne 15. decembra 2016, Vieira de Azevedo in drugi (C-558/15, EU:C:2016:957, točki 25 in 26).

59 Glej uvodno izjavo 16 Uredbe.

103. Tako je, če predstavnik izpolnjuje pogoje za to, da se ga lahko šteje za podružnico, predstavništvo ali drugo poslovno enoto zavarovalnice, in je dejavno sodeloval pri dejavnosti, ki je podlaga za zahtevek, ki ga tretja oseba uveljavlja proti zavarovalnici.

104. Poleg tega ni mogoče izključiti, da lahko zaradi izvajanja zavarovalniške dejavnosti zunaj matične države v okviru svobode opravljanja storitev pride do vložitve tožb zoper zavarovalnico, v zvezi s katerimi bi bilo (z vidika mednarodne sodne pristojnosti) smiselno, da se jih lahko reši v državi, ki ni država njenega sedeža.

105. Čeprav je ravnovesje med pravicami strank in učinkovitim izvajanjem sodne oblasti izraženo predvsem v pravilu, da se postopek zoper toženo stranko začne pri sodiščih kraja njenega stalnega prebivališča, ima tožeča stranka na podlagi Uredbe alternative, kakršna je možnost, da tožbo vloži v kraju nastanka dejanskega stanja [60].

106. Z Uredbo je poleg tega varovana tožeča stranka, ki je v zavarovalnem razmerju „šibkejša stranka“, in sicer s posebnimi pravili o mednarodni sodni pristojnosti (iz oddelka 3 poglavja II), ki niso povezana z vrsto prisotnosti zavarovalnice na nekem ozemlju. Enake možnosti ima tudi oškodovanec, ki lahko vloži neposredno tožbo.

c) Uporaba v obravnavanem primeru

107. Družba Gefion trdi, da svojo dejavnost na Poljskem izvaja na podlagi svobode opravljanja storitev in ob soglasju nadzornih organov matične države in države gostiteljice.

108. Vendar iz stališč Komisije izhaja, da je dejavnost družbe Crawford Polska v resnici zajeta v okviru svobode ustanavljanja. Zdi se, da enako (implicitno) meni predložitveno sodišče.

109. V okviru člena 7(5) Uredbe je, kot sem skušal pojasniti, posledica naslova, na podlagi katerega zavarovalnica opravlja dejavnost v državi članici, lahko tako to, da so pogoji iz tega člena dejansko izpolnjeni (kar je običajno podano, če zavarovalnica deluje na podlagi svobode ustanavljanja), kot to, da niso (kar je na splošno podano, če deluje na podlagi svobode opravljanja storitev).

110. Ta naslov nikakor ne vpliva, poudarjam, na uporabo člena 7(5) Uredbe, ki je podana na podlagi meril, ki v zvezi z njegovo razlago izhajajo iz sodne prakse Sodišča.

111. V skladu s temi merili je zaradi dejavnosti, ki jo družba Gefion na Poljskem izvaja prek družbe Crawford Polska, lahko – pod pogoji, ki sem jih opisal – utemeljena mednarodna sodna pristojnost poljskih sodišč, ker gre za spor, ki so ga tretje osebe zoper družbo Gefion začele zaradi odločitve družbe Crawford Polska, ki je zavezujoča za omenjeno zavarovalnico.

112. Okoliščina, da družba Gefion deluje na podlagi člena 147 in naslednjih Direktive Solventnost II, torej ni odločilna.

60 Pri zahtevku, kakršen je ta iz obravnavane zadeve, ki se uveljavlja kot nepogodbeni zahtevek.

V. Predlog

113. Glede na navedeno Sodišču predlagam, naj na drugo vprašanje za predhodno odločanje Sąd Rejonowy w Białymstoku (občinsko sodišče v Białystoku, Poljska) odgovori tako:

Člen 7(5) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da se gospodarska družba s sedežem v državi članici, ki deluje v okviru pogodbe z zavarovalnico, ki ima sedež v drugi državi članici, lahko šteje za „podružnico, predstavništvo ali drugo poslovno enoto“ te zavarovalnice, če obenem:

– deluje na ozemlju države članice in obravnava odškodninske zahtevke v zvezi s premoženjsko škodo v okviru zavarovanja avtomobilske odgovornosti, katere tveganje krije zavarovalnica,

– se odraža navzven kot trajna izpostava zavarovalnice ter

– ima upravo in je materialno opremljena za poslovanje s tretjimi osebami, tako da se tem, čeprav vedo, da bo po potrebi morda vzpostavljeno pravno razmerje z zavarovalnico, ni treba obračati neposredno nanjo.